

ZYGMUNT ŁUPINA

ur. 1929; Obroczy

STRESZCZENIE RELACJI MÓWIONEJ

Wywiad z panem Zygmuntem Łupiną dzieli się na trzy części: długą swobodną wypowiedź nie przerywaną pytaniami, następnie rozmowę pogłębioną i na koniec niedługi opis pokazywanych fotografii. Cztery główne wątki rozmowy to: terror niemiecki w okresie okupacji, zaangażowanie w ruch komunistyczny w latach 50-tych, odwilż i Październik 1956 r. oraz działalność w jawnej i podziemnej „Solidarności”.

Pan Zygmunt opowiada krótko historię swojej rodziny, wspomina śmierć ojca w obozie Auschwitz, pacyfikację rodzinnej wsi Obroczy na Roztoczu, egzekucje w więzieniu w Rotundzie w Zamościu, zagładę Żydów w Zamościu i Obroczy (pojawia się krótki wątek kolegów szkolnych – Żydów przed wojną i strachu przed porwaniem na macę).

Okresu tuż powojennego dotyczą wspomnienia z I Liceum im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, które pan Zygmunt skończył w 1950 r., fascynacji komunizmem, wstąpienia do ZMP, studiowania weterynarii i historii w UMCS, działalności komunistycznej (ZMP, organizacje studenckie, PZPR). Bardzo ciekawa jest analiza ewolucji własnych poglądów od ideowego komunizmu, przez rewizjonizm do uznania komunizmu za system zbrodniczy.

Bardzo dużo miejsca w wywiadzie zajmują wydarzenia związane z odwilżą i Październikiem 1956 r. w Lublinie. Pan Zygmunt wspomina wpływ audycji Józefa Światły, protokołu XX Zjazdu KPZR, artykułów w „Po Prostu” na nastroje młodzieży. Opisuje wiece w Lublinie, Kraśniku i Janowie w październiku 1956 r., które współorganizował. Przypomina o Rewolucyjnej Grupie Studentów, której był członkiem i jej rewizjonistycznym piśmie „Pod Wiatr”. Pan Zygmunt niewiele opowiada o latach 60-tych i 70-tych: wspomina skrótowo obchody milenium i rok 1968, więcej miejsca poświęca swojej roli jako opozycyjnego nauczyciela w szkołach lubelskich.

Następnie bardzo duży segment wywiadu to opowieść o powstaniu i działalności „Solidarności” nauczycielskiej w Lublinie, Regionu Środkowo-Wschodniego „Solidarności”, Wszechnicy Związkowej i jej wykładach, o strajku nauczycieli w Lublinie w listopadzie 1981 r., wprowadzeniu stanu wojennego, internowaniu we Włodawie, Załężu i Piaskach koło Kielc, działalności Wszechnicy w ośrodku w Załężu. Dalej pan Zygmunt opowiada o powrocie z internowania, próbach zwolnienia go z pracy, działalności podziemnej „Solidarności”, związkach z Kościołem Katolickim (pojawia się wspomnienie o księdzu Mieczysławie Brzozowskim), wyborach do Sejmu kontraktowego, w którym był posłem.

Data i miejsce nagrania	2005-03-07, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Słowa kluczowe	Zygmunt Łupina, streszczenie relacji mówionej
Autor streszczenia	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"